

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Şubat 2020

Sayı : 30824082/610- 49120
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KORKUM
Bakan

EKLER:

- Liste (6 Adet- 6 Sayfa)
- Cevap yazısı (74 Adet, 109 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN OYA ERSOY'UN
TBMM 7/15461 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

EMMİOĞLU MER. MAD. TAAH. MALZ. MÜH. AKARYAKIT PET. ÜR. TUR. İML. İTH. İHR. TİC. VE SAN. İsimli şirket tarafından yapılması planlanan mermer ocağı işletmesi için yöre halkının tepki gösterdiğini basın yayın organlarından izlemekteyiz. Bilindiği gibi çevresel etki değerlendirmesinde bulunulacak projeler arasında yıllık 5000 metreküp üzerinde mermer üretecek tesisler de yer almaktadır. Söz konusu tesiste ise yıllık 12000 metreküp mermer üretimi planlanmaktadır. Yine 27 Şubat 2014 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayınlanan ve 01 Mart 2014 tarihinde yürürlüğe giren 2014/5 sayılı Genelge ile ÇED gereklidir ya da ÇED gerekli değildir kararı verme yetkisi Valiliklere devredilmiştir. Söz konusu proje için Sivas Valiliği yapılan ÇED başvurusuna 12 Haziran 2019 tarihinde ÇED gerekli değildir kararı vererek ÇED sürecine gerek görmemiştir. Beykonağı Köyü Muhtarı Barış Çağlayan ise yürütmenin durdurulması talebi ile yargı süreci başlatmıştır.

Sivas Valiliği tarafından her ne kadar ÇED Gerekli Değildir kararı verilse de çevrede yaşayan köylüler yapılacak mermer ocağının olumsuz çevresel etkileri öldüğünü düşünüyorlar. Beykonağı Köylüleri başta su kaynakları, tarım, hayvancılık ve arıcılığın mermer ocağından olumsuz etkileneceğini, ayrıca bölgenin doğal güzellikleri ve inanca değerler taşıyan bir bölge olmasından kaynaklı turizm değerinin olduğunu vurguluyorlar. Yapılacak mermer ocağının Ahi Sultan Asa Suyu ve Melek Dede türbelerinin 200 metre yakınında olduğunu belirten köylüler inanç merkezlerinin de zarar göreceğinden endişe ediyorlar. Ayrıca yapılacak mermer ocağında kullanılacak suyun yine kendi su kaynaklarından çekileceği ve su kaynaklarını kurutacağı endişesini taşıyorlar. Bu bağlamda;

1-Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir kararı verebilmek için seçme eleme kriterlerine tabi projeler hakkında yapılan değerlendirmelerde projenin çevre üzerinde muhtemel olumsuz etkilerinin alınacak önlemler sonucunda ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu proje için böyle bir rapor oluşturuldu mu? Oluşturulan rapor bir bilim kurulu tarafından incelendi mi?

2-Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir kararı alınmasına rağmen yöre halkının Valilik tarafından konu hakkında bilgilendirilmesi gerekmez miydi?

3-Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir kararı alan Valilikler ile yöre halkı arasında bu tip uzlaşmazlık ya da fikir ayrılıkları oluştuğunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın projeyi yeniden incelemesi gerekmez mi?

4-Valiliklerin çevre mevzuatları ve bilimsel araştırmalar konusunda yeterli kapasiteye sahip olduğunu düşünüyor musunuz?

5-Çevresel Etki Değerlendirme mevzuatı Seçme-Eleme Uygulanacak Projeler kapsamına giren bu proje hakkında hangi kriterler esas alınarak Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir kararı alınmıştır?

CEVAPLAR:

Sivas İli Hafik İlçesi, Beykonağı Köyü sınırları içerisinde Emmioğlu Mer. Mad. İnş. Taah. İnş. Malz. Müh. Akaryakıt Pet. Ür. Tur. İml. İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş tarafından işletilmesi planlanan "IR:201701200 (ER:3362321) Mermer Ocağı Projesi" Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği Ek-2 Listesi 49. Maddesi (a) bendi "Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar)" kapsamında yer almaktadır. ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesi 49. Maddesi (b) Bendinde ise "Yıllık 5.000 m³ ve/veya 250.000 m² ve üzeri kapasiteli mermer ve dekoratif taşların kesme, işleme ve sayalama tesisleri" yer almakta olup, bu projede bir tesis kurulmayacağı sadece ocaktan blok mermer çıkarılacağı için (b) bendi kapsamında yer almamaktadır. Dolayısıyla 5000 m³ eşik değer, mermer ocakları için değil işleme tesisleri için sınır değerdir.

Söz konusu proje Ek-2 Listesinde yer aldığı için 2872 sayılı Çevre Kanununun 10. Maddesi 1. ve 2. Fıkrası ve anılan Yönetmeliğinin 16. Maddesi 1. Fıkrası "Çevresel Etki Değerlendirmesinin gerekli olup/olmadığının araştırılması amacıyla Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından; Ek-4'e göre hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası (PTD), proje sahibince PTD ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelerin doğru olduğunu belirtir taahhüt yazısı ve imza sirküleri ile Bakanlık tarafından belirlenen başvuru bedelinin ödendiğine dair belge ile e-çed sistemi üzerinden İl Müdürlüğüne sunulur." gereğince 14.11.2018 tarihinde (PTD)'de Sivas Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne sunulmuştur.

Anılan Yönetmeliğin Ek-4'ünde yer alan formata uygun olarak hazırlanarak sunulmayan dosyalar iade edilmekte ve başvuru geçersiz sayılmaktadır. Söz konusu PTD'de Ek-4'de belirtilen formata uygun olarak hazırlanmış ve Sivas Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından anılan yönetmeliğin 16. ve 17. Maddesi gereğince incelenerek değerlendirilmiştir. Mermer Ocağı İşletmesi Projesi'nin çevresel etkileri incelenip değerlendirilirken ocağın tam kapasitede çalışacağı düşünülerek toz, gürültü ve titreşim hesaplamaları yaptırılmış olup, etki incelenmiş ve yerleşim yerlerindeki etkilerin yönetmelikteki sınır değerlerin altında olduğu görülmüştür. PTD belirtildiği üzere Mermer üretiminde "Tel Kesme Yöntemi" kullanılacak olup, tel ve mermerin teması esnasında telin ısınmasını ve toz oluşumunu önlemek için az miktarda su kullanılmaktadır. Tel kesme ve yolun sulanması amacı ile kullanılacak su içinde ilgili kurumlardan izin alınacağı taahhüt edilmiştir. Söz konusu ocak alanında herhangi bir mermer işleme tesisi kurulmayacağından işleme amacıyla su kullanılması ve atıksu oluşumu da söz konusu değildir. Ocaktan çıkarılan blok mermerler ancak bir işleme tesisine gönderilerek işlendikten sonra nihai ürün olarak kullanılabilir.

Ayrıca, PTD'de tüm çevresel etkilerin (projenin ve yerin alternatifleri, kullanılan teknoloji, doğal kaynakların kullanımı, mevcut arazi kullanımı, duyarlı yörelerin varlığı, toz, gürültü, atık miktarları vb.) detaylı incelendiği, mevzuatta öngörülen sınır değerlerinin sağlandığı, alınan tedbirlerin yeterli görüldüğü ve bu konuda tüm taahhütlere yer verildiği dolayısıyla söz konusu projenin önemli çevresel sorunlara yol açmayacağı anlaşıldığından ÇED Raporu hazırlanmasına gerek olmadığına dair proje sahibine ve MAPEG ile Orman işletme Müdürlüğü gibi ilgili kurumlara da bildirilmiştir. Söz konusu projede yatırım tamamlanarak işletmeye hazır hale geldiğinde Çevre izin ve Lisans Yönetmeliği uyarınca Çevre izin ve Lisansının ilk aşaması olan Geçici Faaliyet Belgesi almadan işletmeye geçilmemesi gerektiği, ayrıca "ÇED Gerekli Değildir" kararına esas teşkil eden PTD'de belirtilen tüm hususlar proje sahibinin taahhüdü altında olduğu, işletme ve işletme sonrası dönemlerde İl Müdürlüğümüzce yapılacak izleme kontrol çalışmaları sırasında taahhüt edilen hususlara ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun kapsamında yayımlanan Yönetmeliklere aykırı bir uygulamanın tespit edilmesi durumunda anılan Kanun çerçevesinde yasal işlem yapılacağı da faaliyet sahibine bildirilmiştir.

ÇED yönetmeliğinin Ek-1 Listesinde yer alan projeler (madencilik projeleri için Ek-1 listesindeki eşik değer 25 ha ve üzerinde olan proje alanıdır.) için Madde 8 ve 9 gereğince ÇED süreci başladığında yöre halkına duyurulur, yöre halkına planlanan proje hakkında bilgi vermek, görüş ve önerilerini almak üzere halkın katılımı toplantısı düzenlenir. Ancak sözkonusu proje sadece 1 ha (10.000 m) alanda gerçekleştirilmesi planlanan bir proje olduğu için yani Ek-2 Listesinde yer aldığı için Halkın Katılımı Toplantısı düzenlenmesi mevzuat gereği mümkün değildir. Bu nedenle PTD Madde 17 uyarınca Ek-4 formatında hazırlanan PTD'nin incelenip değerlendirilmesi sonucu verilen karar Beykonağı Köy Muhtarlığına bildirilmek ve Valiliğimiz ile Bakanlığımız web sitesi duyurular bölümünde yayınlanmak suretiyle yöre halkına duyurulmuş ve zaten bu duyuru sonucunda ÇED Gerekli Değildir kararının iptali için Hafik İlçesi Beykonağı Köyü Tüzel Kişiliğine İlafeten Köy Muhtarı Barış ÇAĞLAYAN tarafından dava açılmıştır. Ayrıca, PTD'nin incelenip değerlendirilme sürecinde sahada Bakanlığımızca 2 kez inceleme yapılmış ve yapılan incelemelere de köy muhtarı eşlik etmiş ve proje alanı hakkında yöre halkı tarafından kültürel ve inatşsal açıdan öneme haiz olan yerler konusunda Bakanlığımız personeline bilgi vermiştir. Bu nedenle e-çed sistemi üzerinden yapılan ilk başvuruda İR:201701200, (ER:3362321) ruhsat numaralı 95,86 ha' lık alan için proje sahibi 15 ha'lık alanı ÇED alanı olarak planlamıştır. Ancak, Bakanlığımızca yapılan inceleme sonucunda bahse konu yerler için (Melek Dede Türbesi, Akı Sultan Suyu gibi) mevcut durumda koruma statüsü bulunmamakla birlikte yöre halkı tarafından öneme haiz olduğu dikkate alınarak bu yerlerin talep edilen ÇED alanının dışında kaldığı tespit edilmesine rağmen firmaya ÇED alanının söz konusu yerlere etkisinin olabileceği belirtilerek proje alanının revize edilmesi istenmiş ve eksiklikleri giderilerek tekrar sunulan PTD'de ÇED alanı 1 ha' a düşürölerek PTD revize bir şekilde tekrar sunulmuştur.

Proje Tanıtım Dosyaları Bakanlığımızdan yetki belgesi almış yani PTD hazırlama konusunda yeterliliği onaylanmış firmalar tarafından hazırlanarak Valiliklere sunulmaktadır. Söz konusu PTD'de Yeterlik Belgesine sahip firma tarafından Valiliğimize sunulmuş olup, Çevre Yüksek Mühendisi, Ziraat Yüksek Mühendisi ve Kimyagerden oluşan Bakanlığımız personeli tarafından incelenip değerlendirilmiştir. Proje alanı orman vasıflı arazidir. PTD'de aynı alan için Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınmış izin mevcut olup, PTD'de orman izni alınmadan üretime geçilmeyeceği ayrıca taahhüt edilmiştir. Maden mevzuatı uyarınca Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) tarafından ÇED Gerekli Değildir kararı alınmadan ve mülkiyet izni (saha orman vasıflı olduğu için orman izni) alınmadan maden üretimi yapmaya yönelik işletme izni verilmesi söz konusu değildir.